

## Особливості надання відпустки без збереження заробітної плати в умовах воєнного стану

Опубліковано: 29 липня 2022 <https://www.fpsu.org.ua/276-cherhovyi-den-heroichnoho-sprotyvu/22862-aktualno-osoblivosti-nadannya-vidpustki-bez-zberezhennya-zarobitnoji-plati-v-umovakh-voennogo-stanu.html>

*Законом України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» від 15.03.2022 № 2136-IX (із змінами, внесеними Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо оптимізації трудових відносин» від 1.07.2022 № 2352-IX,) (далі – Закон) встановлено новий порядок надання працівникам відпустки без збереження заробітної плати.*

Відповідно до частини третьої статті 12 Закону протягом періоду дії воєнного стану роботодавець на прохання працівника може надавати йому відпустку без збереження заробітної плати без обмеження строку, встановленого частиною першою статті 26 Закону України «Про відпустки».

Відпустка без збереження заробітної плати за цією підставою надається:

без обмеження її тривалості, але у період дії воєнного стану;

будь-якому працівнику незалежно від його категорії чи статусу, за його заявою та погодження роботодавцем;

не є обов'язковою для прийняття рішення роботодавцем щодо її надання.

Час перебування у відпустці без збереження заробітної плати за цією підставою зараховується до стажу роботи, що дає право на щорічну основну відпустку відповідно до пункту 4 частини першої статті 9 Закону України «Про відпустки».

Змінами, що внесені до частини четвертої статті 12 Закону, запроваджено новий вид відпустки без збереження заробітної плати, яка не належить до відпусток без збереження заробітної плати, що надаються працівникові відповідно до статей 25, 26 Закону України «Про відпустки». Працівники набувають права на новий вид відпустки, починаючи з 19 липня 2022 року, тобто з моменту набрання чинності змін до Закону.

Відповідно до цих змін у період дії воєнного стану роботодавець за заявою працівника, який виїхав за межі території України або набув статусу внутрішньо переміщеної особи, в обов'язковому порядку надає йому відпустку без збереження заробітної плати тривалістю, визначеною у заяві, але не більше 90 календарних днів, без зарахування часу перебування у відпустці до стажу роботи, що дає право на щорічну основну відпустку, передбаченого пунктом 4 частини першої статті 9 Закону України «Про відпустки».

За цією новою підставою відпустка без збереження заробітної плати надається:

тривалістю – не більше 90 календарних днів у період дії воєнного стану. Закон не обмежив можливості працівника реалізувати своє право на цю відпустку кілька разів, однак загальна тривалість відпусток (частин) яку працівник може вимагати надати відповідно до цієї норми не може перевищувати 90 днів протягом дії воєнного стану;

виключно працівникам, які виїхали за межі території України або набули статус внутрішньо переміщеної особи, що підтверджується довідкою; в обов'язковому порядку за заявою працівника;

роботодавець не може відмовити працівнику у наданні цієї відпустки. Виходячи із умов її надання працівник має підтвердити той факт, що він «виїхав за межі території України» або «набув статусу внутрішньо переміщеної особи». Спосіб підтвердження факту виїзду за межі України не визначений законом, відтак рішення щодо надання відпустки у цьому випадку прийматиметься роботодавцем на підставі наданих працівником доказів, які в достатній мірі підтверджують цей факт. У разі повернення працівника, який перебуває у зазначеній відпустці на територію України, виходячи із умов її надання, особа втрачає право вимагати продовження такої відпустки.

Час перебування у відпустці без збереження заробітної плати за цією підставою не зараховується до стажу роботи, що дає право на щорічну основну відпустку відповідно до пункту 4 частини першої статті 9 Закону України «Про відпустки».

Крім того, звертаємо увагу, що в період дії воєнного стану за певними категоріями працівників зберігається право на відпустки без збереження заробітної плати, що надаються в обов'язковому порядку за їх бажанням відповідно до статті 25 Закону України «Про відпустки».

Також у період дії воєнного стану зберігається право працівників на відпустку без збереження заробітної плати відповідно до частини першої статті 26 Закону України «Про відпустки» (статті 84 Кодексу законів про працю України), якою передбачено, що за сімейними обставинами та з інших причин працівнику може надаватися відпустка без збереження заробітної плати на термін, обумовлений угодою між працівником та роботодавцем, але не більше 15 календарних днів на рік. Ця відпустка надається за заявою працівника та згодою роботодавця, але роботодавець може й відмовити працівнику у її наданні.

Крім того, працівники мають право на відпустку без збереження заробітної плати на період карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України відповідно до Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб». Термін такої відпустки не включається до загального терміну (15 календарних днів) відпустки без збереження заробітної плати, яка надається за сімейними обставинами та з інших причин (частина друга статті 26 Закону України «Про відпустки»).

**Департамент правового захисту апарату ФПУ**